

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1982/83:17

om anslag till sjukförsäkringen och vissa yrkesskadeersättningar
(prop. 1982/83:100)

Utskottet behandlar i detta betänkande de i proposition 1982/83:100, bil. 7 (socialdepartementet) under litt. D. Försäkring vid sjukdom, handikapp och ålderdom upptagna anslagen D 1. Bidrag till sjukförsäkringen och D 5. Vissa yrkesskadeersättningar m. m. I anslutning till anslaget D 1 behandlar utskottet ett antal motioner om sjukpenningfrågor.

Propositionen

Regeringen har under punkterna D 1 och D 5 föreslagit riksdagen att (D 1) till Bidrag till sjukförsäkringen för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 4 125 000 000 kr.,

(D 5) till Vissa yrkesskadeersättningar m. m. för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:199 av Karin Nordlander m. fl. (vpk) föreslås att riksdagen uttalar att 16-årsgränsen bör slopas i lagen om allmän försäkring i vad gäller rätt till sjukpenning och att all inkomst av arbete räknas som sjukpenninggrundande inkomst samt hemställer till regeringen om förslag härom.

I motion 1982/83:381 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) hemställs att riksdagen som sin mening uttalar att en översyn företas när det gäller sjukpenningens storlek för dem som icke har sjukpenninggrundande inkomst som överstiger 6 000 kr.

I motion 1982/83:449 av Bengt Lindqvist (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn för att möjliggöra ytterligare en ersättningsnivå för sjukpenning och förtidspension i enlighet med vad som sägs i motionen.

I motion 1982/83:561 av Elving Andersson (c) och Kjell Mattsson (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående rätt till sjukpenning för utvecklingsstörda som uppbär pension.

I motion 1982/83:915 av Görel Bohlin (m) hemställs att riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om hur sjukpenning under rehabilitering,

enligt 3 kap. 8 § lagen om allmän försäkring, på lämpligaste sätt skall utbytas mot ett rehabiliteringsstöd utan samband med och karaktär av sjukpenning.

I motion 1982/83:917 av Rune Gustavsson m. fl. (c) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att förslag framläggs om borttagande av fridagsregeln inom sjukförsäkringssystemet.

I motion 1982/83:1254 av Rune Backlund (c) hemställs att riksdagen beslutar upphäva andra stycket 11 § tredje kapitlet lagen (1962:381) om allmän försäkring.

I motion 1982/83:1257 av Gunhild Bolander (c) och Kersti Johansson (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av en snar uppräknig av hemmamakesjukpenningen.

I motion 1982/83:1269 av Doris Håvik m. fl. (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kompensationsnivån vid korttidsfrånvaro och för vissa deltids- och delårsanställda bör bli föremål för fortsatt utredning.

I motion 1982/83:1272 av Göthe Knutson (m) hemställs att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av ett sjukförsäkringssystem som ger större överensstämmelse mellan förmån och avgift för jordbrukare och andra egenföretagare.

I motion 1982/83:1649 (motivering i motion 1982/83:1647) av Ola Ullsten m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen begär att regeringen redovisar regelförändringar i fråga om sjukförsäkringen enligt vad som anförts i motionen. (Motion 1982/83:1649 i övrigt behandlas i betänkande SfU 1982/83:18).

I motion 1982/83:1799 av Karin Ahrlund hemställs att riksdagen uttalar att s. k. klimatvård vid utrikes resa för reumatiker skall kunna medföra att patienten under den tid vården pågår tillerkänns sjukpenning.

I motion 1982/83:1803 av Lennart Bladh m. fl. (s) hemställs att riksdagen begär att regeringen utreder frågan om ekonomisk ersättning vid rehabiliteringsutbildning för hörselskadade.

I motion 1982/83:1805 av Nils Carlshamre m. fl. (m) hemställs

1. att riksdagen beslutar att fr. o. m. den 1 juli 1983 i enlighet med motionens förslag införa nya regler i a) sjukpenningförsäkringen, b) föräldraförsäkringen, c) tandvårdsförsäkringen,

2. att riksdagen beslutar att sjukförsäkringsavgiften och folkpensionsavgiften fr. o. m. den 1 juli 1983 skall utgöra 8,10 % resp. 10,85 %.

I motion 1982/83:1807 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (c) och Elver Jonsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till

känna vad som anförts i motionen om sjukskrivning för patienter som genomgår sjukvårdande behandling utomlands.

I motion 1982/83:1808 av Stina Gustavsson (c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär att förslag skyndsamt läggs fram med regler om ändrad karenstid för egenföretagare i enlighet med vad i motionen anförts.

I motion 1982/83:1815 av Erik Olsson m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos regeringen anholder om förslag till höjning av hemmamesjukpenningen inom frivilligförsäkringens ram till samma nivå som föräldraförsäkringens grundbelopp.

I motion 1982/83:2142 (yrkande 3) (motivering i motion 1982/83:2140) av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) hemställs att riksdagen beslutar att fr. o. m. den 1 januari 1984 återinföra de ändringar i sjukförsäkringssystemet (karensdag m. m.) som riksdagen beslöt våren 1982.

Utskottet

Den som är försäkrad enligt lagen om allmän försäkring (AFL) och bosatt i Sverige skall vara inskriven hos allmän försäkringskassa fr. o. m. den månad då den försäkrade fyller 16 år. Inskrivningen medför rätt till sjukpenning om den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst uppgår till minst 6 000 kr. När den försäkrade uppbär hel förtidspension föreligger inte rätt till sjukpenning.

Den sjukpenninggrundande inkomsten motsvarar den inkomst i pengar eller vissa naturaförmåner som den försäkrade kan antas för år räknat komma att t. v. erhålla av eget arbete, antingen på grund av anställning eller genom annat förvärvsarbete. Inkomst av arbete för egen räkning får inte beräknas högre än som motsvarar skäligen avlöning för liknande arbete för annans räkning. Vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten bortses från den del av inkomsten som överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet.

Sjukpenning utgår vid sjukdom som sätter ned arbetsförmågan med minst hälften. Vid fullständig nedsättning av arbetsförmågan utges hel sjukpenning och i annat fall halv sjukpenning. Hel sjukpenning utgör för dag räknat 90 % av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365.

Sjukförsäkringen ger skydd mot inkomstbortfall fr. o. m. dagen efter insjuknandedagen. Som insjuknandedag räknas normalt den dag då anmälan om sjukdomsfallet görs hos försäkringskassan. Om sjukdomsfallet varar högst sex dagar utöver insjuknandedagen utges inte sjukpenning för de dagar, högst två, då den försäkrade ändå inte skulle ha arbetat i sin huvudsakliga sysselsättning (fridagsregeln). Om ett nytt sjukdomsfall inträffar inom 20 dagar från föregående sjukdomsfalls slut utgår sjukpenning även för insjuknandedagen i det nya sjukdomsfallet.

Den som inte har en sjukpenninggrundande inkomst som överstiger 6 000 kr. kan vara sjukpenningförsäkrad genom den s. k. hemmamakeförsäkringen. Förutsättningarna härför är att den försäkrade antingen är gift och stadigvarande sammanbor med sin make eller stadigvarande sammanbor med barn under 16 år eller med någon med vilken den försäkrade har varit gift eller har eller har haft barn. Sjukpenning utgår under dessa förutsättningar med 8 kr. per dag.

Hemmamakeförsäkrad och sådana försäkrade som skulle ha varit hemmamakeförsäkrade om de inte haft förvärvsinkomst har möjlighet att teckna en frivillig sjukpenningförsäkring hos den försäkringskassa där de är inskrivna. De kan därmed få ett sjukpenningtillägg som ger en sammanlagd sjukpenning av högst 20 kr. per dag.

Sjukförsäkringen finansieras till 15 % genom statsbidrag och till återstående 85 % genom avgifter från arbetsgivare och egna företagare. Avgifterna utgör 9,5 % av avgiftsunderlaget, som för arbetsgivaravgiften i huvudsak motsvarar summan av under året utgivna löner och ersättningar. En egenföretagares avgifter beräknas på den försäkrades inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Till grund för beräkningen av denna inkomst läggs i princip hans taxering till statlig inkomstskatt.

Enligt förslag av den dåvarande center-folk-partiregeringen beslöt riksdagen våren 1982 att en självrisk skulle införas i sjukpenningförsäkringen (prop. 1981/82:144, SfU 15, rskr 341). Beslutet motiverades med att det var nödvändigt att göra besparingar inom försäkringen. Beslutet innebar att förutsättningarna för att räkna den första dagen i sjukdomsperioden som insjuknandedag förändrades så att som insjuknandedag skulle räknas den första dagen då arbetsförmågan var nedsatt med minst hälften. För denna dag och för de därpå två följande dagarna (karensdagar) skulle i princip ingen ersättning utges. Samtidigt slopades fridagsregeln. För personer med ofta förekommande sjukdomsfall kompletterades reglerna med ett högriskskydd. Under en tolv månadersperiod begränsades härigenom antalet karensdagar till tio.

Beslutet innebar också en sänkning av kompensationsgraden till 87 % under de första 90 dagarna av ett sjukdomsfall. För inkomstdelar mellan 5,5 och 7,5 gånger basbeloppet sänktes kompensationsgraden till 60 % under hela sjukdomstiden. De sänkta kompensationsnivåerna gällde också föräldrapenning för tillfällig vård av barn, havandeskapspenning och ersättning till smittbärare. Genom att arbetsskadeförsäkringen är samordnad med sjukförsäkringen under de första 90 dagarna av ett sjukdomsfall slog försäkringarna inom sjukförsäkringen igenom på arbetsskadeförsäkringen under denna tid.

Det omnämnda riksdagsbeslutet våren 1982 undanröjdes i alla delar genom ett nytt beslut under hösten 1982 (prop. 1982/83:55, SfU 13, rskr 101).

I motionerna 1649 av Ola Ullsten m. fl. och 2142 av Thorbjörn Fälldin m. fl. begärs att riksdagsbeslutet från våren 1982 skall genomföras. I den förstnämnda motionen begärs förslag från regeringen om regeländringar medan motionärerna i motion 2142 begär beslut av riksdagen om lagändringar fr. o. m. den 1 januari 1984.

Utskottet har i det av riksdagen godkända betänkandet SfU 1982/83:13 redovisat skälen för att det beslut riksdagen fattade våren 1982 om ändringar i sjukförsäkringen m. m. inte borde genomföras, och utskottet avstyrker bifall till motionerna 1649 och 2142.

Nils Carlshamre m. fl. lägger i motion 1805 fram förslag till ändringar inom sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen med en annan konstruktion än i de nyssnämnda partimotionerna från folkpartiet och centerpartiet. Motionärerna anser att deras förslag bör leda till besparingar om 4 200 milj. kr. per år. I motionen föreslås att sjukpenningförsäkringens kompensationsnivå skall sänkas till 60 % de första tio dagarna under en tolv månadersperiod och i övrigt till 80 %. Samtidigt bör fridagsregeln slopas. Även inom föräldraförsäkringen föreslås kompensationsnivån sänkt från 90 till 80 %. Beträffande den i sjukförsäkringen ingående tandvårdsförsäkringen föreslås att kostnaden för en och samma behandlingsserie upp till ett belopp av 1 000 kr. helt skall ersättas av patienten i stället för att som f. n. försäkringen ersätter 40 % av kostnaden.

Fridagsregeln föreslås också slopad i motion 917 av Rune Gustavsson m. fl. Motionärerna menar att fridagsregeln främst drabbar deltidsarbetande och skiftarbetande. Motionsförslaget bör enligt motionärerna genomföras oavsett om centerns partimotion om införande av karensdagar m. m. vinner riksdagens bifall eller ej. Motionärerna anger kostnaderna för förslaget till 180 milj. kr. per år. Kostnaderna får, anför de, täckas genom en omfördelning inom sjukförsäkringssystemet, varvid en sänkt kompensationsgrad inom sjukförsäkringen kan vara en framkomlig väg.

Ytterligare en motion berör kompensationsnivån inom sjukpenningförsäkringen, nämligen motion 1269 av Doris Håvik m. fl. Motionärerna erinrar om att den år 1978 tillsatta sjukpenningkommittén haft i uppdrag att lösa problem med bl. a. deltids- och delårsanställdas otillfredsställande kompensationsnivå. Sjukpenningkommitténs undersökningar har också, framhåller motionärerna, visat att det tycks vara fullt möjligt att lösa berörda gruppers problem ävensom problem med låg kompensationsnivå vid korta sjukfall inom den nuvarande sjukförsäkringens ram genom en förändrad beräkning av årsinkomsten och genom att generellt knyta ersättningen till arbetsdagar i stället för kalenderdagar. Kommittén hade emellertid, anför motionärerna, inte getts tid att tillräckligt ingående utforma och analysera effekterna av det skisserade systemet. Motionärerna finner det angeläget att frågorna blir föremål för en fortsatt utredning och begär ett uttalande härom av riksdagen.

I sjukpenningkommitténs betänkande SOU 1981:22, Sjukersättningsfrågor, belyses med olika exempel ojämnheter i kompensationsnivån inom

sjukpenningförsäkringen beroende på hur arbetstiden är förlagd och vilken lönekonstruktion som gäller. En särskilt låg kompensationsnivå kan uppstå för deltids/delårsarbetande och skiftarbetande, samtidigt som dessa grupper i de fall de är sjuka under arbetsfri tid kan bli överkompenserade. Vid kortare sjukfall kan dessutom fridagsregeln i vissa fall bidra till att compensationen blir lägre. Samtidigt hindrar den vid ett stort antal korta sjukfall att den försäkrade får en sjukpenning som överstiger inkomstförlusten eller får sjukpenning utan att någon inkomstförlust alls uppkommit.

De problem med låg och ojämn kompensationsnivå som i dag finns skulle enligt utskottets mening ytterligare accentueras om förslaget i motion 1805 om en sänkning av kompensationsnivån till 60 % under högst tio dagar per år genomfördes och samtidigt fridagsregeln slopades. I de fall de tio dagarna infaller under en enda sjukdomsperiod och borttagandet av fridagsregeln sålunda saknar betydelse innebär förslaget en avsevärd försämring av sjukpenningsskyddet. Skulle å andra sidan de tio dagarna fördelas på flera kortare sjukdomsperioder blir effekterna av förslaget beroende av om sjukdomen inträffar under arbetsdagar eller lediga dagar. Den försäkrade kan lika väl bli starkt underkompenserad som starkt överkompenserad eller också inte alls bli berörd av förslaget.

Motionsförslaget i den del det berör korttidssjukdom synes således leda till ännu ojämnare effekter för de försäkrade än som f. n. gäller samtidigt som besparingseffekterna kan antas bli relativt begränsade. Vid längre sjukfall leder enligt utskottets mening förslaget, sammantaget med den förändrade generella sänkningen av kompensationsnivån till 80 %, till ett alltför kännbart ingrepp i försäkringsskyddet vid sjukdom och föräldraledighet. Detsamma gäller förslaget om ökad självrisk vid tandvård. Utskottet avstyrker med hänsyn till det anförda bifall till motion 1805.

Av vad utskottet anfört ovan framgår att de ojämna effekterna inom sjukpenningförsäkringen när det gäller deltids- och delårsanställdas compensation vid sjukdom främst beror på att den sjukpenninggrundande inkomsten delas upp över årets dagar oberoende av hur den försäkrade arbetat. Hänsyn till arbetad tid tas endast genom regeln om insjuknandedag och fridagsregeln. Om fridagsregeln såsom föreslagits i motion 917 slopades skulle sjukpenningen visserligen i vissa situationer ge deltids- och delårsanställda en högre compensation för inkomstförlusten vid korttidssjukdom än f. n. men samtidigt föranleda att ett stort antal försäkrade blev överkompenserade. Utskottet anser därför att problemen med deltids- och delårsanställdas compensation vid sjukdom måste lösas på ett annat och mer rättvist sätt. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motion 917.

Såsom framhållits i motion 1269 har sjukpenningkommittén undersökt möjliga lösningar av problemen med ojämn compensation vid sjukdom och begärt att dess förslag i detta hänseende skulle bli föremål för ytterligare översyn. Utskottet har nyligen i betänkande SfU 1982/83:13 understrukt

angelägenheten av att frågan om en mer rättvis ersättning vid korttidsfrånvaro och för deltidssarbete får en lösning, och utskottet kan därför ställa sig bakom kravet i motion 1269 om att frågan om kompensationsnivån vid korttidsfrånvaro och för vissa deltids- och delårsanställda bör bli föremål för fortsatt utredning. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Två motioner berör möjligheten att tillhöra sjukförsäkringen. Karin Nordlander m. fl. begär i motion 199 att den nedre åldersgränsen, 16 år, för tillhörighet till försäkringen skall slopas. Yrkande härom har under en följd av år behandlats av utskottet som tidigare hänvisat till att den socialpolitiska samordningsutredningen i betänkande SOU 1979:94, En allmän socialförsäkring, föreslagit att 16-årsgränsen skall slopas. Samma förslag finns i sjukpenningkommitténs nyssnämnda betänkande. Utskottet, som finner det angeläget att frågan löses, anser med hänsyn till det anförda att den fortsatta beredningen av frågan i regeringskansliet bör avvaktas och att motion 199 inte behöver föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion 561 av Elving Andersson och Kjell Mattsson behandlas problem med inkomstbortfall vid sjukdom för utvecklingsstörda som uppbär hel förtidspension och samtidigt arbetar på s. k. skyddade verkstäder. Motionärerna framhåller att en lön som är samordnad med pensionen utgår för arbetet men att någon sjukpenning som kompenserar inkomstbortfallet vid sjukdom inte kan utgå. Enligt motionärerna bör dessa problem lösas inom sjukpenningförsäkringens ram, och de begär ett tillkännagivande härom till regeringen.

Utskottet har tidigare i betänkande SfU 1976/77:22 behandlat en motion med samma syfte som den förevarande. Utskottet erinrade därvid om att de effekter som påtalats sammanhänger med skillnaderna i sättet att kompensera förlusten av arbetsförmågan vid korttids- och långtidssjukdom. Vid korttidssjukdom ansluter sig kompensationsnivån nära till det aktuella inkomstbortfallet, medan långtidsskyddet i form av sjukbidrag eller förtidspension från folkpensioneringen utgår med ett för alla lika belopp. Full kompensation utgår även i de fall en mindre del av arbetsförmågan kvarstår. Det var därför enligt utskottets mening knappast möjligt att kompensera bortfallet av arbetsförmågan två gånger.

Utskottet vidhåller sin tidigare ståndpunkt i frågan och avstyrker bifall till motion 561.

Ett flertal motioner tar upp frågan om sjukpenning i anslutning till rehabilitering. I motion 449 av Bengt Lindqvist begärs att en översyn av reglerna för sjukpenning skall göras i syfte att införa rätt till en fjärdedels sjukpenning i systemet. En motsvarande ersättningsnivå bör enligt motionären också införas beträffande förtidspension. Motionären framhåller att nuvarande konstruktion med hel eller halv sjukpenning resp. förtidspension i en del fall motverkar rehabilitering och återgång till arbetet.

Utskottet behandlade vid föregående riksmöte en motion med samma syfte som den förevarande (se SfU 1981/82:15). Med hänsyn till att den fråga som tagits upp i motionen tillhörde sjukpenningkommitténs ämnesområde föreslog utskottet att motionen skulle överlämnas till kommittén, vilket sedermera skett. Med hänsyn härtill anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motion 449 f. n. inte är påkallad.

I motionerna 1799 av Karin Ahrlund och 1807 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson och Elver Jonsson begärs ett uttalande från riksdagens sida om att personer med kroniska sjukdomar som remitterats av läkare till en vårdinrättning utomlands skall ha rätt till sjukpenning under den tid vården pågår.

Frågan om rätt till sjukpenning vid utlandsvård har nyligen behandlats av riksdagen. I utskottets betänkande SfU 1982/83:13 lämnades en redogörelse för gällande bestämmelser på området dels inom AFL, dels i riks försäkringsverkets kungörelse RFFS 1981:4. Enligt kungörelsen skall i de fall den försäkrade beretts vård utomlands av sjukvårdshuvudman och vården bekostas av sjukvårdshuvudmannen vården anses som en åtgärd i rehabiliteringssyfte. Vården grundar följaktligen rätt till sjukpenning enligt de särskilda bestämmelser i AFL som gäller i rehabiliteringssituationer. Utskottet erinrade också om att riks försäkringsverkets nämnda kungörelse har kompletterats med anvisningar till försäkringskassorna för handläggning av ansökningar om sjukpenning vid utlandsvård. Anvisningarna gäller såväl situationer där vården bekostas av sjukvårdshuvudmännen, i vilka fall utlandsvården så gott som undantagslöst administreras av Svenska Utlandsvård AB (SUVAB), som situationer där vården inte bekostas av sjukvårdshuvudmännen. Även i de senare fallen kan vården administreras av SUVAB. Den kan också administreras eller bekostas till någon del av särskild organisation. Försäkringskassorna skall i de fall vården inte bekostas av sjukvårdshuvudmännen infordra nödvändigt medicinskt underlag för ärendets prövning. Därefter prövas om vården utgör en rehabiliteringsåtgärd som grundar rätt till sjukpenning eller om rätt till sjukpenning föreligger på sedvanliga grunder. – Utskottet ansåg med hänsyn till de nämnda bestämmelserna och anvisningarna för försäkringskassornas handläggning att det inte fanns anledning till någon åtgärd från riksdagens sida.

Enligt utskottets mening är det inte möjligt att införa längre gående generella regler om rätt till sjukpenning vid utlandsvård än vad som f. n. gäller. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna 1799 och 1807.

Lennart Bladh m. fl. tar i motion 1803 upp frågan om rätt till ekonomisk ersättning för hörselskadade eller deras anhöriga under rehabiliteringskurser som anordnas för att en hörselskadad person skall anpassa sig till hörapparat. Motionärerna erinrar om att socialpolitiska samordningsutredningen i sitt betänkande Ds S 1978:3, Ekonomiskt stöd vid yrkesinriktad rehabilitering, m. m. lämnat förslag om hur ersättningsfrågan kunde lösas men att förslagen

inte lett till någon åtgärd. Motionärerna begär därför att regeringen utreder frågan om ekonomisk ersättning vid rehabiliteringsutbildning för hörselskadade.

Med hänsyn till att förslag till lösning av de problem som tas upp i motionen redan lämnats till regeringen anser utskottet att beredningen av förslaget bör avvaktas. Utskottet kan således inte förorda någon ytterligare utredning i frågan och avstyrker bifall till motion 1803.

Enligt motion 915 av Görel Bohlin utgör rätten till sjukpenning vid rehabiliteringsåtgärder ett hinder för rehabilitering och återgång till arbetet. Den höga nivån på sjukpenningen och skatteeffekterna gör, anför motionärerna, att den ekonomiska vinsten vid återgång till arbetet blir minimal. Enligt motionären är det nödvändigt att skilja stödet vid sjukdom från stödet vid rehabilitering, och hon begär en utredning om hur sjukpenning vid rehabilitering på lämpligaste sätt skall utbytas mot ett rehabiliteringsstöd utan samband med och karaktär av sjukpenning.

Socialpolitiska samordningsutredningen behandlade frågor om ekonomiskt stöd vid rehabilitering i sitt delbetänkande Ds S 1978:3 Ekonomiskt stöd vid yrkesinriktad rehabilitering m. m. Utredningen hade funnit det angeläget att behandla frågorna i ett särskilt delbetänkande med hänsyn till de samordningsproblem som finns på området. Problemen berodde på att ekonomiskt stöd kunde utgå från olika håll, efter olika regler och med varierande belopp. Samma ersättning utgick inte heller alltid kontinuerligt under hela rehabiliteringen. Utredningen ansåg att en mera övergripande lösning av problemen kunde vara att utbildningsbidrag i stället för sjukpenning utgick under rehabiliteringen. Detta förutsatte emellertid att utvecklingen gick i den riktningen att utbildningsbidragen höjdes till nivåer motsvarande sjukpenningens. Utredningen kompletterade denna sin principiella syn på en övergripande lösning med en andrahandslösning som hade en mera begränsad räckvidd. Denna innebar att försäkrade som hade sin arbetsförmåga nedsatt enligt de regler som gäller inom sjukförsäkringen garanterades ersättning på sjukpenningnivå kontinuerligt under hela rehabiliteringen.

Utskottet delar den syn på det ekonomiska stödet vid rehabilitering som kommit till uttryck genom utredningens förslag. Utskottet kan således inte ställa sig bakom syftet med motion 915 utan avstyrker bifall till motionen.

Försäkringsskyddet för hemmamake behandlas i tre motioner. I motion 381 anför tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson att med hänsyn till att sjukpenningen från hemmamakeförsäkringen varit oförändrad sedan år 1974 är en höjning av beloppet motiverad. Motionären begär att en översyn företas i detta syfte. Gunhild Bolander och Kersti Johansson anser i motion 1257 att realvärdet av sjukpenningen till hemmamake skall återställas till 1974 års nivå och att i framtiden en årlig uppräknings skall ske med hänsyn till

förändringar i basbeloppet. De begär ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en snar uppräknig av hemmamakesjukpenningen. Erik Olsson m. fl. begär i motion 1815 förslag till höjning av hemmamakesjukpenningen inom den frivilliga sjukpenningförsäkringens ram till ett belopp som motsvarar garantinivån inom föräldraförsäkringen, f. n. 37 kr.

Utskottet har vid tidigare behandling av motioner om en höjning av hemmamakesjukpenningen hänvisat till att det ingår i sjukpenningkommitténs uppgifter att göra en översyn av hemmameförsäkringen. Utskottet har också erinrat om att kommittén på förslag av utskottet i betänkande SfU 1978/79:18 fått överlämnade till sig motionsyrkanden i frågan och att utskottet betonat angelägenheten av att kommittén positivt prövat frågan om en förbättring av försäkringsförmånerna med hänsyn till den successiva försämring den genomgått. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda och av att det i sjukpenningkommitténs uppdrag ingår att göra en översyn även av den frivilliga sjukpenningförsäkringen att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionerna 381, 1257 och 1815 inte är påkallad.

Egenföretagarnas ställning inom sjukpenningförsäkringen behandlas i tre motioner. I motion 1272 av Göthe Knutson begärs ett tillkännagivande av behovet av ett försäkringssystem som ger större överensstämmelse mellan förmåner och avgifter för jordbrukare och andra egenföretagare. Motionären anger i motionen situationer i samband med skogsavverkning då den försäkrade inte erhåller ett skydd som svarar mot avgiftsuttaget eller då inkomsterna inte är sjukpenninggrundande, och han föreslår att motionen skall överlämnas till sjukpenningkommittén för beaktande.

Sjukpenningkommittén skall enligt sina direktiv undersöka tillämpningen och verkningarna av nuvarande regler för sjukpenninggrundande inkomst med hänsyn till att det hävdats att egenföretagarnas sjukpenning ger bristande kompensation för inkomstförlust. I direktiven framhålls också att om ändringar föreslås på förmånssidan skall även avgiftssidan beaktas. Problem av den art som angivits i motionen är således föremål för kommitténs överväganden, och utskottet anser med hänsyn härtill att motion 1272 inte behöver föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Motion 1254 av Rune Backlund tar upp en fråga som sammanhänger med egenföretagares rätt att välja karenstid inom sjukpenningförsäkringen. En anmälan om karenstid kan avse tre, trettiotre eller nittiotre dagar och föranleder en motsvarande nedsättning av sjukförsäkringsavgiften. Om anmälan om karenstid gjorts kan den försäkrade övergå till kortare karenstid eller ingen karenstid alls, om han har god hälsa och ej fyllt 55 år. Motionären anser att denna bestämmelse innebär en särbehandling av äldre företagare som ur allmän synvinkel torde bedömas som omotiverad, inte minst mot bakgrund av den förda debatten om karensdagar inom sjukförsäkringen. Han begär därför att bestämmelsen skall slopas. Ett yrkande i samma fråga men med mera begränsad räckvidd framförs i motion 1808 av Stina

Gustavsson. Bakgrunden till denna motion är att egenföretagare födda år 1923 eller tidigare som begärt undantagande från ATP men därefter återkallar detta får en obligatorisk karenstid inom sjukpenningförsäkringen av 93 dagar utan möjlighet att välja annan karenstid eller ingen karenstid alls. Motionären begär ett förslag snarast från regeringen, som medger att den nämnda gruppen egenföretagare fritt kan välja karenstid.

Bestämmelsen om att den försäkrade skall ha god hälsa och inte ha fyllt 55 år för att kunna välja ett bättre sjukpenningsskydd har tillkommit för att förhindra spekulation med försäkringen. Om bestämmelsen inte fanns skulle en försäkrad så länge han är vid god hälsa kunna välja ett lågt försäkrings-skydd och därmed också få en reducerad sjukförsäkringsavgift. När hälsotillståndet försämrades skulle han kunna välja ett heltäckande försäkrings-skydd. En sådan valfrihet skulle rubba principerna för försäkringens finansiering. Utskottet kan därför inte biträda yrkandet i motion 1254. Såvitt gäller yrkandet i motion 1808 kan i och för sig anföras som stöd för detta yrkande att ett undantag från 55-årsregeln redan gjorts beträffande personer födda 1924–1926 (prop. 1981/82:199. SfU 1981/82:16, rskr 435). Detta undantag motiverades emellertid av att rätten att vara undantagen från ATP slopades fr. o. m. år 1982. Endast personer födda år 1923 eller tidigare fick behålla möjligheten att välja om de ville vara anslutna till ATP-systemet eller ej. I och med den obligatoriska anslutningen till ATP-systemet och därmed till sjukpenningförsäkringen fanns, med hänsyn till 55-årsgränsen, inget annat karensdagsalternativ än 93 dagar för personer födda åren 1924–1926. Utskottet anser inte att sådana särskilda skäl som kunde åberopas för att göra ett avsteg från bestämmelserna om val av karenstid för de nämnda åldersgrupperna föreligger för egenföretagare som fortfarande har kvar möjligheten att välja om de vill vara anslutna till ATP-systemet, och utskottet avstyrker bifall även till motion 1808.

Utskottet behandlar slutligen anslagsfrågorna.

I propositionen har föreslagits att till anslaget D 1. Bidrag till sjukförsäkringen skall anvisas ett förslagsanslag av 4 125 000 000 kr. för budgetåret 1983/84. Utskottet har ingen erinran häremot.

De ovan behandlade förslagen i motion 1805 om minskad rätt till ersättning vid tandvård, sjukdom och föräldraledighet har av motionärerna beräknats leda till en besparing av 4 200 milj. kr. per år. Motionärerna anser att besparingarna bör tillföras statsbudgeten genom att avgiften till sjukförsäkringen sänks från 9,5 % till 8,10 % och folkpensionsavgiften höjs från 9,45 % till 10,85 % fr. o. m. den 1 juli 1983.

Utskottet har ovan avstyrkt bifall till förslagen i motion 1805 om ändringar i sjukförsäkringen m. m. Yrkandet i motionen om ändrat uttag av sjukförsäkringsavgift och folkpensionsavgift bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under punkt D 5 har regeringen föreslagit att till anslaget Vissa yrkesskadeersättningar m. m. skall anvisas ett förslagsanslag av 2 300 000 kr. Utskottet biträder förslaget.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *karensdagar m. m. inom sjukförsäkringen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1649 i motsvarande del och motion 1982/83:2142 yrkande 3.
2. beträffande *sänkt kompensationsnivå inom sjukförsäkringen m. m.*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1805.
3. beträffande *slopande av fridagsregeln*
att riksdagen avslår motion 1982/83:917.
4. beträffande *en översyn av sjukpenningsskyddet för deltidsarbetande m. fl.*
att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1269 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.
5. beträffande *sjukpenningförsäkringens nedre åldersgräns*
att riksdagen avslår motion 1982/83:199.
6. beträffande *sjukpenning vid förtidspension*
att riksdagen avslår motion 1982/83:561.
7. beträffande *fjärdedels sjukpenning*
att riksdagen avslår motion 1982/83:449.
8. beträffande *sjukpenning vid utlandsvård*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1799 och 1982/83:1807.
9. beträffande *sjukpenning vid rehabiliteringskurser för hörselskadade*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1803.
10. beträffande *ekonomiskt stöd vid rehabilitering*
att riksdagen avslår motion 1982/83:915.
11. beträffande *hemmamakesjukpenning*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:381, 1982/83:1257 och 1982/83:1815.
12. beträffande *egenföretagares ställning inom sjukförsäkringen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1272.
13. beträffande *egenföretagares val av karenstid*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1254 och 1982/83:1808.
14. beträffande *medelsanvisning till sjukförsäkringen*
att riksdagen till *Bidrag till sjukförsäkringen* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 4 125 000 000 kr.,

15. beträffande *medelsanvisning till vissa yrkesskadeersättningar* att riksdagen till *Vissa yrkesskadeersättningar m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 2 300 000 kr.

Stockholm den 24 mars 1983

På socialförsäkringsutskottets vägnar

SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Doris Håvik (s), Börje Nilsson (s), Allan Åkerlind (m), Ralf Lindström (s), Lars-Åke Larsson (s), Gullan Lindblad (m), Lena Öhrsvik (s), Karin Israelsson (c), Karin Nordlander (vpk), Barbro Nilsson i Visby (m), Ingegerd Elm (s), Gunhild Bolander (c), Hugo Hegeland (m) och Rune Backlund (c).

Reservationer

1. Karensdagar m. m. inom sjukförsäkringen (mom. 1)

Karin Israelsson, Gunhild Bolander och Rune Backlund (alla c) anser:

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "och 2142" bort ha följande lydelse:

Riksdagens beslut våren 1982 om ändringar i sjukpenningförsäkringen innebar bl. a. att spännvidden mellan det högsta och det lägsta sjukpenningbeloppet minskade. Genom begränsningen av kompensationsgraden i de högsta inkomstskikten fick beslutet en klar fördelningspolitisk profil. Vidare kunde också fridagsregeln, som särskilt hårt drabbade deltids- och delårsanställda och skiftarbetande, tas bort. Härigenom värnades en svag grupp. Beslutet präglades också i övrigt av att det slog vakt om de hälsosvaga och utsatta grupperna. Ur besparingssynpunkt innebar beslutet bl. a. att folkpensionssystemet kan tryggas i ett längre perspektiv genom en omfördelning av avgiftsuttaget såvitt gäller sjukförsäkringsavgiften och folkpensionsavgiften.

Utskottet anser att riksdagen ånyo bör besluta om ändringar i sjukförsäkringen i enlighet med vad som anförts i motion 2142 samt begära förslag från regeringen om lagändringar som kan träda i kraft den 1 januari 1984. Härigenom tillgodoses även motion 1649.

dels att utskottet under moment 1 bort hemställa

1. beträffande *karensdagar m. m. inom sjukförsäkringen*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2142 yrkande 3 och

med anledning av motion 1982/83:1649 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Sänkt kompensationsnivå inom sjukförsäkringen m. m. (mom. 2)

Allan Åkerlind, Gullan Lindblad, Barbro Nilsson i Visby och Hugo Hegeland (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "De problem" och slutar med "motion 1805" bort ha följande lydelse:

Den avsevärda besparing inom sjukpenningförsäkringen, som blir följden av förslaget i motion 1805 om sänkning av kompensationsnivån till 60 % under högst tio dagar per år, är ytterst angelägen. Förslaget i denna del bör därför utan tidsutdräkt genomföras. Om samtidigt fridagsregeln slopas, med oförändrade regler för inkomstberäkning m. m., går emellertid en stor del av besparingseffekten förlorad samtidigt som de nuvarande problemen med i vissa fall extremt låg och ojämn kompensationsnivå skulle ytterligare accentueras. Fridagsregeln bör därför t. v. behållas i avvaktan på att sjukpenningkommittén hinner slutföra den utredning om kompensationsnivån för vissa deltids- och delårsanställda som utskottet förordar i samband med behandlingen av motion 1269.

Utskottet är medvetet om att motionsförslagen, vad gäller kompensationen såväl vid korttidsfrånvaro som vid längre sjukfall, innebär kännbara ingrepp i försäkringsskyddet. Detsamma gäller förslagen om sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen och ökad självrisk i tandvårdsförsäkringen. Utskottet anser dock att olägenheterna kan accepteras i det viktiga syftet att snabbt åstadkomma besparingar inom den allmänna försäkringen. På sikt bör det vara möjligt att, i samband med det fortsatta arbetet på en socialpolitisk samordning som utskottet behandlat i betänkande 1982/83:14, utforma kompensationsregler som på ett smidigare sätt stabiliserar kostnaderna på en acceptabel nivå med bibehållande av ett effektivt försäkringsskydd och utan oönskade bieffekter.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion 1805 såvitt avser förslagen om sänkt kompensationsnivå i sjukpenning- och föräldraförsäkringarna samt ökad självrisk inom tandvårdsförsäkringen men avstyrker förslaget om slopande av fridagsregeln.

dels att utskottet under moment 2 bort hemställa

2. beträffande *sänkt kompensationsnivå inom sjukförsäkringen m. m.*

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1805

dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om ersättning vid tandvård,

dels antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § och 4 kap. 4, 10 och 14 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse:

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

3 kap.
4 §

Hel sjukpenning utgör för dag nittio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundrasextiofem. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronor. För försäkrad som avses i 1 § andra stycket utgör hel sjukpenning åtta kronor för dag.

Hel sjukpenning utgör per dag för tio dagar under ett kalenderår sextio procent och för övriga dagar åttio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundrasextiofem. Sjukpenningen avrundas till närmast hela kronor. För försäkrad som avses i 1 § andra stycket utgör hel sjukpenning åtta kronor per dag.

För varje dag då den försäkrade får sjukhusvård skall sjukpenningen minskas med fyrtio kronor, dock med högst en tredjedel av sjukpenningens belopp. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmast lägre hela kronor. Sjukpenningen vid sjukhusvård skall dock alltid utgå med lägst åtta kronor.

4 kap.
4 §

Hel föräldrapenning enligt 2 § utgår med trettiosju kronor om dagen (garantinivå). Har föräldern under minst tvåhundrasjuttio dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför varit, eller skulle föräldern, om försäkringskassan haft kännedom om samtliga föreliggande förhållanden, ha varit försäkrad för en sjukpenning överstigande nämnda belopp, utgår föräldrapenningen med ett belopp som motsvarar föräldrarnas sjukpenning enligt 3 kap. 4 §.

Hel föräldrapenning enligt 2 § utgör åttio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundrasextiofem, och avrundas till närmaste hela kronor. Föräldrapenningen utgör dock alltid lägst trettiosju kronor om dagen (garantinivå). Föräldrapenning utgår med belopp över garantinivån endast om föräldern under minst tvåhundrasjuttio dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har haft en sjukpenninggrundande inkomst som ger en föräldrapenning överstigande denna nivå. Detsamma gäller då föräldern under denna tid skulle ha haft en sådan inkomst, om försäkringskassan hade haft kännedom om samtliga föreliggande förhållanden.

Om föräldrarna har barnet gemensamt i sin vård, utgår föräldrapenning över garantinivån till fadern endast under förutsättning att även modern är eller enligt vad förut sagts bort vara försäkrad för sjukpenning som överstiger garantinivån. Undantag från vad nu sagts får medges när det visas att modern

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

till följd av sjukdom eller av andra särskilda skäl inte kan anses ha möjlighet att vårda barnet.

10 §

Föräldrapenning enligt 8 § utgår med belopp som motsvarar förälderns sjukpenning enligt 3 kap. 4 §. Bestämmelserna i 3 kap. 10 § fjärde stycket och 15 § äga motsvarande tillämpning på föräldrapenning enligt 8 §.

Föräldrapenning enligt 8 § utgår med belopp som utgör åttio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundra sextio fem, och avrundas till närmaste hela kronor. Bestämmelserna i 3 kap. 10 § fjärde stycket och 15 § äger motsvarande tillämpning på föräldrapenning enligt 8 §.

14 §

Under sådan tid som anges i 13 § första stycket utgår särskild föräldrapenning för dag, när

a) förälder inte förvärvsarbetar, med ett belopp som motsvarar förälderns sjukpenning enligt 3 kap. 4 §, dock lägst trettiosju kronor (garantinivå).

a) förälder inte förvärvsarbetar, med ett belopp som utgör åttio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundra sextio fem, och avrundas till närmaste hela kronor, dock alltid med lägst trettiosju kronor (garantinivå).

b) förälder förvärvsarbetar högst hälften av normal arbetstid, med ett belopp som motsvarar hälften av det belopp som anges under a),

c) förälder förvärvsarbetar högst tre fjärdedelar av normal arbetstid, med ett belopp som motsvarar en fjärdedel av det belopp som anges under a).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

dels antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter**

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Reservanternas lydelse*

2 kap.

1 §

En arbetsgivare skall på det avgiftsunderlag som anges i 3–5 §§ för varje år betala

1. sjukförsäkringsavgift med 9,50 procent.	1. sjukförsäkringsavgift med 8,10 procent.
2. folkpensionsavgift med 9,45 procent.	2. folkpensionsavgift med 10,85 procent.
3. tilläggspensionsavgift efter den procentsats som anges i särskild lag.	
4. delpensionsavgift med 0,50 procent.	
5. barnomsorgsavgift med 2,20 procent.	
6. arbetsskadeavgift efter den procentsats som anges i särskild lag.	
7. arbetsmarknadsavgift med 1,30 procent.	
8. arbetarskyddsavgift med 0,155 procent.	
9. vuxenutbildningsavgift med 0,25 procent samt	
10. lönegarantiavgift med 0,20 procent.	

Arbetsgivare som avses i 1 kap. 2 § andra stycket skall dock betala endast tilläggspensionsavgift.

Staten betalar inte arbetsskadeavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

3. Slopande av fridagsregeln (mom. 3)

Karin Israelsson, Gunhild Bolander och Rune Backlund (alla c) anför under förutsättning av avslag på reservation 1 ovan:

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Av vad" och slutar med "motion 917" bort ha följande lydelse:

Förslaget om ändringar i sjukförsäkringen i reservation 1 ovan inrymmer också förslag om slopande av fridagsregeln och om en finansiering av kostnaderna härför, ca 180 milj. kr. per år. Skulle detta förslag inte vinna riksdagens bifall anser utskottet med hänsyn till de orättvisa effekter som fridagsregeln medför för främst deltids- och skiftarbetande att regeln ändå bör tas bort. Finansieringen av kostnaderna bör då ske genom omfördelning inom sjukförsäkringssystemet varvid en sänkt kompensationsnivå kan övervägas. Utskottet biträder sålunda yrkandet i motion 917 om att regeringen skall lägga fram förslag till riksdagen om borttagande av fridagsregeln.

dels att utskottet under moment 3 bort hemställa

3. beträffande *slopande av fridagsregeln*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:917 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Hemmamakesjukpenning (mom. 11)

Karin Israelsson, Gunhild Bolander och Rune Backlund (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "är påkallad" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det inte rimligt att hemmamakesjukpenningens belopp varit oförändrat 8 kr. under tio år medan samtidigt högsta sjukpenningbeloppet successivt ökat till följd av anknytningen till basbeloppet. Utskottet anser därför att hemmamakesjukpenningens belopp snarast bör räknas upp i förhållande till basbeloppets utveckling sedan år 1974 och därefter värdesäkras genom en anknytning till basbeloppet. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till motion 1257. Härigenom tillgodoses helt motion 381 och delvis också motion 1815.

dels att utskottet under moment 11 bort hemställa

11. beträffande *hemmamakesjukpenning*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1257 och med anledning av motionerna 1982/83:381 och 1982/83:1815 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Egenföretagares val av karenstid (mom. 13)

Allan Åkerlind (m), Gullan Lindblad (m), Karin Israelsson (c), Barbro Nilsson i Visby (m), Gunhild Bolander (c), Hugo Hegeland (m) och Rune Backlund (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Bestämmelsen om" och slutar med "motion 1808" bort ha följande lydelse:

Bestämmelsen om att den försäkrade skall ha god hälsa och inte ha fyllt 55 år för att kunna välja ett bättre sjukpenningsskydd har bl. a. sin grund i att man velat förhindra spekulation med försäkringen. Enligt utskottets mening bör emellertid ett krav på god hälsa vid övergången till kortare eller ingen karenstid vara tillräckligt för att nå detta syfte. Att därutöver ha en åldersgräns på 55 år utgör enligt utskottets mening en särbehandling av äldre företagare som inte kan anses motiverad. Utskottet anser därför att regeringen snarast bör lägga fram förslag om slopande av nämnda åldersgräns. Ändringen bör komma även dem till godo som återkallar ett undantagande från ATP och därmed blir anslutna till sjukpenningförsäkringen.

dels att utskottet under moment 13 bort hemställa

13. *beträffande egenföretagares val av karenstid*

att riksdagen med anledning av motionerna 1982/83:1808 och 1982/83:1254 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

